

PROF. MAREK BELKA
STARA, DOBRA EUROPA

GENIALNE
FAŁSZERSTWA SZTUKI

SOLIDARNOŚĆ
– CO POSZŁO NIE TAK

PODRÓŻE JACKA PAŁKIEWICZA
– MACHU PICCHU

Barykady i pułapki

RUCH OPORU PiS

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

9 771509 311409

17-21 LIPCA 2024

GOGOL BORDELLO **ARTUR ROJEK • KWIAT JABŁONI** **ŁĄKI ŁAN • VITO BAMBINO**

BARANOVSKI • BARTEK KRÓLIK • BASS ASTRAL
JAZZ BAND MŁYNARSKI – MASECKI
KUBA BADACH • SORRY BOYS

BOHEMIAN BETYARS • GOORAL//PAPRODZIAD
KAZIMIERSKA ORKIESTRA DZIADOWSKA • PROJEKT WOW

KAMIENIOŁOMY, KAZIMIERZ DOLNY

Zepsute ziarno polexitu

Na obchody 20-lecia naszego członkostwa w Unii Europejskiej nakładają się wybory do Parlamentu Europejskiego. A wybory to zawsze czas szczególnego wzmożenia. Mało głębszych refleksji, a dużo politycznego jazgotu. Co jest w tym nowego? Po raz pierwszy tak duża grupa polskich polityków w otwarty sposób atakuje samą istotę naszego członkostwa. Robią to, bo widzą aprobatę dla takich poglądów u części potencjalnych wyborców. Nie można tego procesu zlekceważyć. Koncepcja polexitu wdarła się już do obiegu społecznego i jest jak zasiane ziarno. Nikt nie wie, co z tego może wyrosnąć. Obyśmy się nie obudzili z czymś w rodzaju barszczu Sosnowskiego. W ciągu tych 20 lat wyrosło pokolenie, które nie pamięta starych czasów i z natury rzeczy jest mniej skłonne doceniać to, co dobrego stało się w ciągu tych lat. Gdy mówimy o Unii, bardzo często padają słowa: europejska wspólnota. Czy staliśmy się częścią tej wspólnoty? Ile jest w nas z tamtych Europejczyków? Niestety, ze wspólnotowością w Polsce mamy coraz większy problem. Jak możemy być częścią europejskiej wspólnoty, skoro jesteśmy tak podzieleni? Klócimy się zawzięcie prawie o wszystko. I jedna część narodu odmawia drugiej prawa do władzy i nazywania się patriotami. Wybory niczego tu nie zmieniły. Dwa potężne pociągi jadą na siebie. Żelazne elektoraty żyją

we własnych bańkach towarzyskich i medialnych. Zamkniętych nie tylko na argumenty, ale nawet na dokumenty. Spory wpływ ma na to psucie wielu ważnych instytucji, które po 2004 r. przenieśliśmy z Unii. Co zrobiliśmy z Trybunałem Konstytucyjnym? Z sądownictwem? Czy jest w Unii państwo, które równie skutecznie rozważyło rynek medialny, a dziennikarzy sprowadziło do poziomu podłogi? Jest w tym dużo winy samych dziennikarzy, bo nie znaleźli sposobu, by skutecznie się zbuntować przeciw tym praktykom. I mamy to, co widać. Amerykańską stację, która jedzie na haśle wolne media. Niemieckie gazety, które przez 20 lat psuły rynek. Po wydręnowaniu z majątku i czytelników resztki sprzedano Orlenowi. Obecny rząd dopuścił do faktycznej likwidacji Ruchu jako kolportera prasy. I mógłbym tak pisać jeszcze długo.

Kończę apelem do Czytelników: znajdźcie kogoś na listach do Parlamentu Europejskiego i pójďte na wybory. By pokazać, że nie damy się z Unii wypchnąć.

Ponawiam też apel o wspieranie PRZEGLĄDU. Tylko stałe, comiesięczne, nawet symboliczne wsparcie jest gwarancją, że będziemy z Wami.

Fundacja Oratio Recta

Nr konta: 72 1090 2851 0000 0001 2023 9821

BAKOWSKI

Najnowszy odcinek
INNEGO
PUNKTU WIDZENIA
już dostępny!
 Programy (nie)mieszkaniowe,
 komisja ds. wpływów rosyjskich,
 PiS na barykadach

Znajdziesz nas na Spotify, iTunes, YouTube i stronach internetowych tygodnika

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Dobra, stara Europa**
– rozmowa z prof. Markiem Belką
- 12 Ruch oporu PiS**
Okopani na ciężkie czasy
- 16 Solidarność zesłała na PiS**
Niebezpieczna symbioza z władzą
- 20 Polska epidemia opioidów**
Zbyt łatwo dostać receptę
- 22 Podaj dalej**
Konwersacje i przyjaźnie polsko-migranckie
- 32 Siedemnaście minut, które trwały kilka godzin**
Jak pracuje negocjator
- 54 PRZEGŁĄD na targach książki**

OPINIE

- 26 Paweł Siegiejczyk**
Transfery polityków lewicy

HISTORIA

- 28 Zablockować Szczecin**
Konflikt graniczny Polski i NRD

ZAGRANICA

- 36 Ćwierć wieku po interwencji NATO**
Korespondencja z Belgradu

PSYCHOLOGIA

- 40 Odporność ponad wszystko**
Nie usuwajmy trudności z życia dzieci

KULTURA

- 44 Gwiazda Zachodu na wschodzie Polski**
Andy Warhol w Rzeszowie
- 46 Culturalia**
- 48 Rembrandt jak prawdziwy**
Tajniki warsztatu fałszerza
- 66 Henryk Waniek. Góra/Dół**

SPORT

- 55 Tańczący z końmi**
Zabłyśniemy na igrzyskach w Paryżu?

OBSERWACJE

- 59 Zaginione miasto Inków**
Jacek Pańkiewicz w Peru

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Zepsute ziarno polexitu
- 31 Jan Widacki**
Litwa w Unii Europejskiej,
Polacy na Litwie
- 39 Stanisław Filipowicz**
Jest diabeł czy go nie ma?
- 43 Roman Kurkiewicz**
Pierwsze kolano RP
- 47 Tomasz Jastrun**
Lud polakopodobny
- 53 Wojciech Kuczok**
Dni Matki

22
KRAJ

PODAJ DALEJ

Konwersacje i przyjaźnie polsko-migranckie

55
SPORT

TAŃCZĄCY Z KOŃMI

Zabłyśniemy
na igrzyskach
w Paryżu?

59
OBSERWACJE

ZAGINIONE MIASTO INKÓW

Jacek Pańkiewicz w Peru

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. KRZYSZTOF ŻUCZKOWSKI (3), SHUTTERSTOCK

Kup książkę

f Wyścig po euro

Nic dodać, nic ująć. Na okładce OSZUST Biedroń (z partnerem!), ten sam, który do dziś nie oddał prof. Płatek PUBLICZNIE obiecanego mandatu PE... Pecunia non olet.

Włodzimierz Zielicz

W Polsce lewica musi się odbudować na zupełnie nowych podstawach, patriotycznych, socjalnych, podkreślających znaczenie stabilności w życiu człowieka pracy, prawa do wypoczynku, zabezpieczenia na starość i posiadania dzieci.

Tomasz Marek Sosnowski

Raczej nie zrobi tego kwartet Biedroniowie-Czarzasty-Żukowska.

Piotr Matejczyk

Kto z kim jest, stanowi problem prywatny, ale większym problemem jest to, że oni nie są ludźmi lewicy. I ci w parlamencie krajowym, i ci w europejskim to ludzie ze sporym odchyleniem prawicowym. Blisko im do PO, dlatego stworzyli wspólną koalicję rządową. Gdyby byli prawdziwą lewicą, nie chcieliby z tym gremium mieć do czynienia. Firmują fatalne działania rządu, a nawet w wielu kwestiach wyprzedzają. Lewica zatraciła zdrowy rozsądek, brnie w ton nadawany przez Tuska i Hołownię. Rosja tutaj jest dobrym przykładem. Oby taka ekipa w parlamencie była ostatnią.

Andrzej Kościański

f Odkrzyżowanie

Zgadzam się z Wojciechem Kuczakiem, szczególnie co do przeciwskuteczności decyzji prezydenta Warszawy w sprawie krzyży. Nie chcę symboli religijnych ani emblematów ideologicznych w miejscach publicznych. Ale jeszcze bardziej nie chcę wojny religijno-ideologicznej. Szum medialny w sprawie krzyży nie służy łaadowi i wyciszaniu. Dobrze napisał inny felietonista, Tomasz Jastrun, w „Świniobiciu”: „Prezydent Warszawy podpisał zarządzenie, które mówi, że w państwowych urzędach krzyże nie będą mogły być wywieszane na ścianach. Błąd. Powinien podpisać taką decyzję, z którą w pełni się zgadzam, po wyborach europejskich”.

Józef Brzozowski

A ja myślę, że w sprawie krzyży w urzędach pan Kuczok jednak nie ma racji. A nawet, że przez takie podejście, typu „ustąp, nie ma o co się sprze- czać”, ustępowało się krok po kroku i w konsekwencji mamy to, co mamy, i nie wiemy, jak z tego wybrnąć. Do tego nie widać, żeby pan Trzaskowski miał choćby poparcie kolegów prezydentów. Może korzystają z doradców takich jak pan Kuczok i wolą stulić uszy.

Andrzej Nowiński

Zgadzałam się z autorem felietonu do momentu, w którym padło stwierdzenie, że demonstracje światopoglądowe na biurku urzędnika nie robią na petentach wrażenia. Owszem, robią. A mianowicie oburzają. Jeśli państwo jest świeckie, to taki urzędnik niech sobie te dwa skrzyżowane patyki w domu umieszcza, bo na szyi to już absolutnie nie. A jeśli Rafał Trzaskowski zezwala na takie pokazy, świadczy to o jego oportunizmie.

Ewa Gojawiczyńska

Usuwanie krzyży z gór wywoła większą wojnę niż to samo w przypadku urzędów, choćby dlatego, że w górach są one dłużej niż w urzędach, gdzie pojawiły się po długiej przerwie dopiero po 1989 r. W urzędach państwowych, szkołach, szpitalach itp. nie powinno być żadnych symboli religijnych. Decyzja Trzaskowskiego to krok w dobrym kierunku.

Włodzimierz Mytnik

ZDJĘCIE TYGODNIA

Życie tli się pośród ruin
Chan Junus zniszczonego
izraelskim ostrzałem.
Strefa Gazy, 24 maja 2024 r.

Europejski Trybunał Praw Człowieka, rozpatrując skargę mec. Mikołaja Pietrzaka oraz aktywistów Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i Fundacji Panoptikon, uznał, że **Polska naruszyła Europejską konwencję praw człowieka**. Stwierdził, że państwo polskie niewystarczająco kontroluje podsłuchy i czynności operacyjne służb.

Minister sprawiedliwości **prof. Adam Bodnar** unieważnił 23 umowy na dotacje z Funduszu Sprawiedliwości. Resort chce odzyskać 105 mln zł wypłaconych w ramach tych umów.

Tarcza Wschód ma zwiększyć możliwości obronne na granicy z Rosją i Białorusią. Na system fortyfikacji i umocnień rząd przeznaczył na lata 2024-2027 10 mld zł. Inwestycje mają być realizowane w pasie od 50 do 100 km w głąb kraju.

Baza potencjalnych dawców szpiku prowadzona przez Fundację DKMS powiększyła się do 2 mln. Ta ogromna liczba aktywnych dawców plasuje Polskę na piątym miejscu na świecie i trzecim w Europie. I pozwala na ratowanie życia chorych. Co roku ponad 13 tys. osób zapada na nowotwór układu krwiotwórczego, a przeszło 800 pacjentów zostaje zakwalifikowanych do przeszczepu.

Narodowy Fundusz Zdrowia w 2023 r. wysłał pacjentom **12 mln SMS-ów** przypominających o wizycie u lekarza specjalisty, badaniach itp. **Aż 1,3 mln wizyt nie doszło do skutku i nie zostało odwołanych.**

78% Polaków deklaruje się jako wierzący. Od 2020 r. wierzących ubywa, tym bardziej spada też odsetek praktykujących. W latach

2021-2023 wahał się między 36% a 37%, obecnie to 34%. Najmniej w historii pomiarów (**CBOS**).

Fernanda Melchor, pisarka meksykańska, została laureatką **Nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego**. Jej książkę „To nie jest Miam” w przekładzie Tomasza Pindla uznano za najlepszą książkę reporterską wydaną w Polsce w 2023 r.

Łukasz Kohut, były europoseł Lewicy, obecnie kandydujący z listy KO, najlepiej z polskiej ekipy w Brukseli zadbał o własny dobrobyt. Machając do wyborców śląską flagą, znalazł czas, by kupić **dwie domy i trzy mieszkania, kilka działek** i dodatkowo zaoszczędził **294 tys. euro i 54 tys. zł**. Jak go Ślązacy z braku wiedzy wybiorą, to może kupi sobie zamek i nową śląską flagę dla naiwnych.

Drastycznie spada liczba kierowców taksówek. Jeszcze w 2009 r. było ich **71,5 tys., a w maju br. tylko 50,5 tys.** Branża jest w głębokim kryzysie. Tradycyjnych taksówkarzy wypierają platformy przewozowe typu Uber, Bolt czy Free Now. Zasady są tam tylko na papierze. W realu to często naćpani kierowcy, z fałszywymi prawami jazdy, bez znajomości terenu i kombinujący z cenami.

Do całkowitego zakazania sprzedaży alkoholu na stacjach benzynowych wystarczy uchwała samorządu. Takie decyzje podjęto w Toruniu. Naczelny Sąd Administracyjny po rozpatrzeniu odwołań właścicieli stacji podtrzymał stanowisko samorządu.

Okolo 13 mld sztuk opakowań zużywają co roku polscy konsumenci.

PRZEBŁYSKI

Świrski da koncesję Republice

Milion we wtorek. I milion w piątek. Tak przez osiem lat żyło się Tomaszowi Sakiewiczowi, który dostawał kasę od struktur dojrzałej zmiany wedle potrzeb. A te miał ogromne. Podobnie jak ambicje, które sięgają zastąpienia Kaczyńskiego. Jedną ze ścieżek ma być wzmacnianie Telewizji Republika. Wzywa więc Sakiewicz pisowskiego taliba Macieja Świrskiego i pisowską Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, by mu dali koncesję na nadawanie nadziemne. I jeśli te polityczne potwory będą trwać, dostanie ją. Wymusi na nich wszelkimi metodami. Na razie członkom KRRiT przypomina, kto ich wybrał. A partii Kaczyńskiego – że odpowiada za decyzję tych ludzi. Moralnie i politycznie.

Talib już wie, że koncesję trzeba milionerowi dać.

Na okrągło Biedron albo Śmiszek

Walcząca o przekroczenie progu wyborczego Nowa Lewica strzela sobie samobójca za samobójcem. TVN, Polsat i TVP uparcie lansują tylko dwóch kandydatów. Biedronia i Śmiszka. Występują oni tak często, że wyborcy mogą myśleć, że lewica nie ma nikogo innego. Tego, co o tej parze mówią inni kandydaci, nie możemy napisać. Ale i nie trzeba. Bo to samo mówią wyborcy. Na tej głupiej i beczelnej samopromocji pożywi się PO. A ministrowi Bodnarowi przekazujemy wyrazy współczucia, że trafił mu się taki Śmiszek, który z pracą w ministerstwie niewiele ma wspólnego. Chytrusy zadbały o najlepsze okręgi. I o to, żeby na listach nie było poważnej konkurencji. Czy tak „lewica” może przeżyć?

Karnowski na lodzie

A było tak pięknie. Prawdziwe dolce vita. Bracia Karnowscy i tygodnik „Sieci” kasy mieli jak lodu. Może stąd to porównanie obecnej władzy do tafli lodowej? Michał Karnowski pociesza się bowiem, że „lód pod nimi jest cieńszy, niż to wygląda przy pierwszym oglądzie”. Może i jest. Kiedyś zobaczymy. Na razie widzimy kumpli braci K. w nowych rolach. Już bez ustawek w „Sieci”. Dojna zmiana na golasa bardziej przypomina mafię niż genetycznych patriotów. Mafię, która się syple. Są sygnaliści i taśmy. Słyszymy, jak i skąd miliony wędrowały do redakcji. A tam bezsenne noce i stres. Czekanie na kolejne zeznania. I na nieuchronne wezwanie do prokuratury.

Falszywy doktorat rektora

Siedzący w areszcie Paweł C., były rektor Collegium Humanum, fabryki lewych dyplomów, jeszcze ma doktorat w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej (ChAT). Już w 2014 r. prof. Marek Wroński kwestionował ten doktorat. Udowodnił, że jest w nim ok. 140 stron żywcem przepisanych z innych prac naukowych. 85 stron z książki dr. hab. Krzysztofa Łojka „Rozłam w Ionie Starokatolickiego Kościoła Mariawitów w 1935 r.” i 55 stron z książki Stanisława Rybaka „Mariawityzm. Studium historyczne”. Parokrotnie próbowano odebrać ten fałszywy doktorat Pawłowi C., ale bezskutecznie. Może pod wpływem kard. Kazimierza Nycza, który w liście do członków komisji pisał, żeby w sprawie doktoratu „wybaczyć, jak i wam jest wybaczone”.

Może teraz rektor ChAT prof. abp Jerzy Pańkowski zamknie ten skandaliczny epizod.

PYTANIE TYGODNIA

Co w Polsce jest OK?

KRZYSZTOF DAUKSZEWICZ,

satyryk, felietonista

W Polsce OK jest pogoda... A mówiąc poważnie, to jeśli chodzi o jakiekolwiek plusy, jestem raczej zdezorientowany. Patrząc na otaczającą rzeczywistość, cały czas dochodzę do wniosku, że świat w ogólnym rozrachunku nieustannie głupieje.

PROF. KRYSZYNA SKARŻYŃSKA,

psycholog społeczny, Uniwersytet SWPS

OK dla mnie znaczy, że coś lub ktoś jest w porządku, działa właściwie, jest słuszne, niekoniecznie zaś super. OK jest więc to, że Polska stała się kolorowa, zróżnicowana obyczajowo, religijnie, politycznie i językowo. Zwiększa to szanse na rozwój, innowacyjność, kształtuje prodemokratyczne umiejętności: dostrzegania różnych perspektyw, dochodzenia do zgody lub kompromisu. OK jest bardziej demokratyczny niż poprzedni rząd koalicyjny, zróżnicowany światopoglądowo, wiekowo i płciowo. OK są spory wewnątrz koalicji, gdy służą lepszemu rozwiązywaniu problemów, a nie pokazywaniu wielkiego ego i wyższości moralnej. OK jest zmiana polityki na bardziej prospołeczną, nastawioną na potrzeby Polaków. Słusznie powstały trzy specjalne komisje sejmowe. Miały pokazać, w jakim stopniu dobro jednej partii i jej sojuszników było ważniejsze niż dobro państwa i obywateli, jakie instytucje i osoby są odpowiedzialne za bezprawne działania. Nie jest OK wzajemne okazywanie przez świadków

i członków komisji lekceważenia, czasem jawnej wrogości, obrażania. OK jest pamięć o 4 czerwca: musical „1989”, debaty i książki na temat Okrągłego Stołu, o historii Solidarności i jej bohaterach, także o kolejnych prodemokratycznych ruchach obywatelskich. OK jest mniej straszenia wojną, a więcej działań realnie zwiększających bezpieczeństwo obywateli.

MARCIN GOŹDZIENIAK,

współtwórca podcastu muzycznego „Synestezja”

Bardzo OK jest to, że w polskiej branży muzycznej dzieje się dziś wiele ekscytujących rzeczy. Nasza scena obfituje w młodych, utalentowanych artystów, którzy zdobywają coraz większe uznanie. Podbijają listy przebojów i wyprzedają największe stadiony w kraju w zaledwie kilka minut. Jeszcze parę lat temu takie sytuacje miały miejsce, tylko gdy przyjeżdżały duże zagraniczne gwiazdy. Dzisiaj Sanah czy Dawid Podsiadło nie mają z tym najmniejszego problemu. Bardzo cieszy, że wielu naszych wykonawców występuje dziś w kultowym cyklu MTV Unplugged, czyli tzw. grania bez prądu. W takich aranżacjach mogliśmy usłyszeć i zobaczyć m.in. Mroza, Krzysztofa Zalewskiego, Wojciecha Waglewskiego czy Tomasza Organka. W ostatnich latach obserwujemy też wzrost zainteresowania płytami winylowymi. Wiele polskich wytwórni i sklepów muzycznych odnotowuje wzrost ich sprzedaży. Ten powrót do vintage nie tylko jest OK, to jest po prostu cool.